

Este de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineca, cand o colá intréga, cand numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurarii.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. s. v.
diumetate de an	4 " " "
patrariu " "	2 " " "
pentru Romania si Straintate:	
pe an intreg	15 fl. v. s.
diumetate de an	8 " " "
patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la tot d. corespundintia a nostri, si d'adreeptul la Redactia, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, sunt a se adresa si corespundintiele, ce la Redactiunea, administratiunea sau speditura, câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era ca anonime nu se vor publica.

Pentru a nuncié si alte comunicatiuni de interes privat — se raspunde câte 7 cr. de linie, repetitiile se fac cu pretiu scadut. Pretiu timbrului câte 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditura: Mariahilf, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni.

Viena 15/27 opt.

Caletoria Maj. Sale Imperatului in Boemia ni dá dovedi nóue atat despre ingrigirea parintésca pentru binele supusilor, cat si despre resolutiunea si vointa tare a Maj. Sale de a infintiá unitate si in constitutiunismul imperiului.

Dovedi pentru asertiunea prima sunt ajutóriele mari ce le primira poporatiunile scapetate, dintre care orasiul Praga avú 20.000 fl. pentru lipsele momentane, éra cele lalte se vor suplini cu întreprinderea de lucrari publice.

Asertiunea a dóua o vedem motivata in cuventarea ce Maj. Sa tienú ieri catra nobilimea boema, care se adunase la Praga a salutá pre monarcul: „Se delaturati pusetiunile de partite — intoná Imperatul — ast'a va se dica spriginirea unitatii monarciei, a careia infintiare se fie nisuintiele DVóstre.“ —

Incheierea tratatului de pace între Prusia si Sasonia, facú cu potintia betranului rege sasson Ioan a returná ieri la Dresda unde fu primit cu bucuria nespusa de catra popor, care in multime cu miile esú pretotindene a-l intimpiná de la marginile tieréi pana in capitala, unde de loc dupa sosire dede o prochiatiune, ascurand pre supusii sei despre aministrarea justitiei desvoltarea intielépta a institutiunilor si ca vre se-si implinésca oblegamintele primite fatia cu Germania nordica, in tocm'a precum le impliniá alta data cele fatia cu confederatiunea. — Intre urmarile bataliei trecute, trebuie se ne supere starea Sasoniei, pentru ca asediarea de garnisóne prusesci in acésta tíera plina de locuri strategice la fruntaria Austriei, va aduce — daca nu complicatiuni nóue — insarcinarea finantielor imperiului cu militia ce se va postá acolo la granitie.

Tonul diaristiceii oficióse si inspirate, atat a celei prusesci cat si a celei rusesci, continua a fi ostile neintrerupt guvernului austriac. Dupa tóte presemnele, aceste dóue curti nordice s'au intieles la una si aceeasi politica fatia cu Austria, dar nu si in cestiunea orientului precum se afirmá mai nainte.

Austria din parte-si pare intielésa cu poterile apusane. Diariele francesci mai aréta neincetat simpatiele lor pentru favorurile date elementului polon. De alta parte la Bucuresci veduram pre consulul austriac gratuland Domnitorului Carol la recunóscere impreuna cu cei lalti consuli, éra nu mai mult facend esceptiune de dragul Rusiei. —

Diariul oficiale italian publicá rezultatul plebiscitului din intréga provincia anessata, el e mai imbucuratoriul de cat se potea asceptá, chiar diaristicea clericale marturisesce ca cu anessarea Venetiei, ea trebuie se-si schimbe dreptiunea, prindind parte in locul principilor detronati regelui Victor Emanuil si institutiunilor noului regat. — Intrarea solena a regelui in Venetia va avé loc la 7 noevre.

Despre rescóla din Candia avem sciri din Constantinopole si din Atena.

Cele d'antaie descriu molcomirea rescolatilor, éra cele din Atena batalia ce Pasi'a Sultanului manca de la Greci. Va trebui se asceptám inca mult, pana ce vom avé adevurul curat.

Bucuria si superari între partite.

Luptele pentru organizatiunea constitutiunala a monarciei, contra caracterului lor serios, ne fac cate odata pentru cateva mominte se vedem si lucruri cam ridicólóse. Astfel in aceste dile fie care partita se bucura in public de necadiul celeia lalte, uitandu-si al seu de a casa, care de secur i face superare.

Se premitem ca deunadi se adunase a dóua conferintia a deputatilor nemticesci in Viena, de care luaseram cunoscintia in unul din nr.ii tr. Despre decursul acestei conferintie, de asta data se stracorá numai putien in public, partea cea mai mare si esentia se acoperi cu un vel, ce diaristicea indar cercá a-l penetrá. Se venim acum'a la bucuriile fie carei partite (cáci superariile si le denéga tóte desi esist pre invederat.)

Centralistii in organul lor principale „Presse“ se bucura de retragerea partitei lui Deák, sperand de acú caderea proieptului subcomisiunei de 15 pentru afacerile comuni, si ca guvernul se va vede silit a-si umbrá poterile pentru a infintiá o cooperatiune cu centralistia in afacerile imperiale de cum o voia Deák. Éra pentru autonomisti, cari erau se se impreune cu dualistii, folosese o-casiunea a li tiené prelegeri de morala, chiamandu-i se rétórne la calea cea drépta sub stindardul lor cel vechiu: centralismul.

Federalistii au sciricit óre cum decursul conferintiei ultime a deputatilor nemti in Viena, si diariul „Tagesb.“ din Boemia in sinceritatea bucuriei sale uitandu-si limbagiul eschiamá ca „cei mai selbatici“ dintre „selbatecii“ partitei centraliste s'au desbinat între sine.

Se ne ocupám acum'a mai mult cu cele ce le patiesce dualismul. In nr. tr. pomeniram de ultimatul ce baronul Kemény redactorul lui „P. Napló“ lu trimise regimului, probabilmente in numele partitei deákiane. Amenintiarea acestei partite ca se va retrage, si va face loc liberalilor, dede ansa diariului „Debatte“ — organului conservativilor magiari de la guvern — se aduca nisce complimente partitei, apoi i magulesce, i insufla sperantia, éra in fine i dá o admonitiune fina. Éca cum se finesce cestiunatul articlu din organul numit nr. de ieri (vineri):

„Inca n'am audit cuventul monarcului, inca nu cunóscem rescriptul regesc care fora indoiéla va dá respuns la a-mendóue adresele dietei unguresci, si desi precepem si ne impartesim la neplacerea lui „Napló“, totusi contám cu securitate la onórea partitei lui Deák cumca ea nu-si va paresi locul seu, la care a chiamat'o increderea meritata a natiunei. Patriotii adevirati sunt gat'a de pace, dar trebuie se nu se sparie neci de lupte cand se recer. Ast'a nu e numai caus'a regimului. E caus'a nóstra, a pa-

tricii nóstre, a venitoriului nóstru, a pruncilor nostri, a nepotilor nostri. N'o putem paresi fora a comite tradare contra nóstr'a insine, contra a tot ce ni e sant si pretiu. Daca rezultatul e ánevoia, nu se cuvine a aruncá arm'a, si se lasám patria in manile acelor'a cari la 1848 si 1861 au dovedit ca sunt pre slabi pentru a o sustiené, si sunt destul de tari numai pentru a o derimá.“

S'a stracorat adese in public faim'a despre nentielegere între barbatii unguri ai cabinetului si cei de alte natiunalitati, dar nu s'a adevirit inca. O cercustantia gasim ce merita atentiunea nóstra. Pre cand oficiós'a „Deb.“ se supera pentru cele ce-i vin de la „Napló“, diariul semi-oficiale „Wiener Journal“ se mangaia ca sunt in Ungaria elemente intr' adevér multe si poterice, amice impacarei. Asta parere „Deb.“ nu scie cum s'o precépa, si intréba cu un fel de patima ca unde sunt, si de ce nu le multiamesc regimul?

Se audim acum'a si parerea dualistilor liberali (partit'a Tisza-Ghiczey) cari vor ocupá locul vacant cu retragerea lui Deák. „Hon.“ organul acelei partite, in nr. de ieri (vineri) aduce un articlu subscris de Mauritiu Jokay, fruntasiu de al lor, si care invinovetiesce pre Kemény ca priu cunoscutul articlu sémena discordia, apoi i spune apriat ca neci o manevra de partia n'a derimá partia lui Napló, ci o derimá insusi programul ei, care nu multiamesc pre nimene, si de aceea partia lui Deák trebuie se se retraga de la conducere.

Portarea Romanilor fatia cu aceste partite e destul de chiara, o amintiram alta data mai pre larg (Nr. 63.) Cei din Bucovina au acte de stat cu cari se apera contra federalistilor si tendintielor acestor'a de a anessá Bucovina la Galitia. — Transilvanenii in actele dietei din 1863 au tratate bilaterali cu capul statului, si cari nu pot fi nemicite de neci o despusetiune unilateralá, cu aceste se apera contra dualismului ce tinde anessarea Trniei la Ungaria. — Romanii din Ungaria si Banat céra egal'a indreptatire natiunala, si se vor multiam unde vor gasi regularea ei drépta si practica, dar nu promisiuni góle, de cari din 1848 si pana astadi ne-am saturat, si ne-am potut saturá veri ce apetit se fim avut.

Miscamintele partitelor mari, desi nu facem parte din ele, trebuie se le studiam cáci mult putien au influentia si a supra nóstra, deci cauta se scim cu cine avem de a face.

Langa Muresiu in mediul opt. 1866.

Multe ar fi, multe mi-ar placé se ating, se trag la lumin'a publicitatei, a discute, a combiná si a — infruntá; dar traím intr'un timp fatale, o epoca iritabile, morbósa. O parte mare a spiretului public, mai vertos aceea ce stá si se opintesce a se sustiené in fruntea trebilor, par ca patimesce de epilepsia; ea cele ce nu-i vin intocmai la socotéla, nu le mai póte audí, de cat — tipand si tremurand de necadiu, prin urmare ea nici le aude,

de cat — de diumetate, confus, au chiar cu totul fals.

M'asiu adresa mai nante de tóte unor domni ai nostri, pre cari de un sir lung de ani pana 'u timpul mai nou tóta natiunea i stimá ca pre principalii sei luminatori, si pre acei-a i-asiu rogá — pentru numele lui Ddiu, se nu se faca acum la betranetie mistificatori, se nu mistifice diséle, scrisele si faptele altor'a, pentru ca pre temeul scamosit al lor se-si póta sburdá condeul si mintea in atacuri si respingeri — fora cale, fora lipse! Astfel de scamotagie poteau trece nante cu 20—30 de ani, cand natiunea jacea órba la pament; adi, dupa ce scomotul evenimintelor si chiar vócea unor luminatori de a ei desceptara dintre fiii ei pre mii si mii, cari cu ochii bine deschisi cauta si petrund tóte, si — pana nu se conving, nu cred minenui, chiar nici celor cu aureola popularitatei nepetate; — adi astfel de scamotagie nu produc, nu pot produce, de cat — parere de reu, superare, si une ori grétia.

Asiu aretá a nume, ca buna-óra in cutare artichiu si cutare corespundintia a mea si a unor amici a-i mei din „Albina“, nu se cuprind de fel, nule affi ca 'n palma unele spresiuni, sentintie séu tendintie, pre cari cand un'a, cand alta fóia séu capacitate publicistica vre a le fi a-ti de ale, si se gura cu se scuróne si pre fatia si pre descau un zel si o seriozitate, ce — pecat de ddiu, ca nu sunt la locul seu. *)

Asiu merge si mai de parte, si asiu luá la cercare publica unele intrebatuni grele, pre cari competintii le tratéza bagatel de usior. M'asiu abate la asociatiunea literaria din Arad, si la cea din Transilvania, si asiu face cate-va intrebari si observari — afund taiatórie; — asiu deschide un anumit vocabulariu de conversatiune si asiu documentá din el un plagiat ordinariu intr'o traducere rea a unui artichiu bun: — dómne, multe ar fi, multe mi-ar placé a tragela lumin'a lunei si a le aretá de — neadeveruri, slabitiuni si retaciri, de cari avem tot interesul si cea mai urgente necesitate — a ne ferí. Dar ce ajuta, cand capacitarile, mai ales la cei ce se tien de mari genie si corifei, sunt o marfa cu totul despretiuita; cand pre ei datele, argumintele, in loc d'a-i luminá, i infuria! — In astfel de impregiurari, asié cred, ca, pentru bunul paceri si ordinéi, spre tóta ntemplarea mai bine va fi a lasá deocamdata cititorilor se-si faca ei senguri sentintiele asup'a — celor indegetate, ér intr'aceea a merge noi calea nóstra indatinata.

Dar ca se nu fiu cumva reu intieles, voiu se spun si se respic ca — nu sum contrariul nici eritecelor, nici partidelor, si ca indegetarile mele nu se reduc nici de cat la critice si partite, se intielege la critice si partite oneste. Pare-

*) St. d. corespundinte ar pretinde, precum se vede, ca diaristicea nóstra se fie cu totul altfel, decat ce a celor'a-lalte natiuni; apoi uita di corespundinte, ca diaristicea de comon póta pe frunte-si caracterul timpului, — éra timpul nóstru presinte chiar dsa ni-l zografi cat de bine. Noi de altmíntrelea scim ce scim, si pentru aceea adesea inchidem un ochiu si — ni cautám de tréba. Red.

rile diferitorie, si prin urmare partitele, (cari nu sunt, de cat grupe de intieleginti de acelea-si pareri,) — sunt un ce natural la fie care popor ce incepe a se descepta si a cugeta la sine si la impregiurari si dorese a se orientá; ele purced din chiar esinti'a firei omenesci, si au frumos'a menitiune de a lamuri si elupta adevurul si dreptatea. In acest intieles parerile diferitorie si partitele sunt semne bune la o natiune, ce pana nainte cu putini ani dormia un somn letargic de morte; si — asié tien, ca n'avem cauza de a ne superá nici chiar cand vedem cate o data manifestandu-se parerile diferitorie si partitele in ton si maniere ce va-si mai drastice, — numai se fie oneste.

Multi cred, ca la noi, in generatiunea presinte a intielegintiei nostre, nu se afla dispugetiunile si calitatile recerute pentru o critica, discussiune, polemia — loiale, onesta, asiediata; pentru ca incercarile de astfel din „Albina“ aflara un resunet atat de contrastic: dar aceia se ved a nu sci, ca in asemene stadiu de desvoltatiune, precum e al nostru, chiar asié s'a intemplat si la alte natiuni. E caracterul unei fase in care am intrat; vom esí din ea, vom scapa de caracterul cel urit al ei. Se fim convinsi de acest'a. Vom semti lips'a d'a fi stimati de altii, chiar si de cei d'alte opinii, si atunci nu ni va remané, de cat ca se-i stimam si noi pre ei; in momentul acel'a limb'a nostra va fi dulce ca mierea. — Un'a numai se ne ferim, se ne ferisca ceriul si geniul natiunei, ca spiritul de partita se nu degeneréze la noi, se nu devina un prurit, o datina, o plecare d'a contradice si contralucra la tote cate se propun si sustien din cutare parte; — caci apoi ne-am calificat de — „unelte straine.“

Cunoscem un numer ales si compact de intieleginti, de intieleginti pre cari nu de mult, toti cu totii eram dedati

a-i privi de factori principali in causa nostra; si ce dulcétia, ce mangaiare simtia atunci inim'a nostra! Dar d'un timp in coce, dintr'o cunoscuta parte, sub fel de fel de preteste se ridicara in contra-le la diferite ocaziuni — fel de fel de bannuele, invinuri; li se atribui anume un spirit arbitrariu, un spirit de netolerantia si „diptatura,“ pre cand tota lumea care-i conosce bine, si din aprópe pre acei barbati, s'a convins de o suta de ori, ca partita mai tolerante, mai loiale si liberale de cat a lor — nici ca se póte inchipuf; s'a convins, ca rabdarea si indulgentia acelor barbati numai acolo se curma si gata, cand e invederat, séu cel putin se pare invederat, cumca contradicerea si contralucrarea nu e, decat produptul unor mari slabitiuni, séu unui prurit d'a servi inspiratiunilor straine, dusimane. In astfel de casuri inse cred, ca netolerantia e — deplin indreptatita, e o santa detorintia, daca nu vom, ca mane — poimane se ne pomenim cu un „Krajan“ in medilocul nostru. Sciti, ce va se dica „Krajan“? — S'au pus domni magiari, se 'ntielege cei mari, cei de la potere, si au infintiat si sustien cu spesele lor si prin agentii lor a fóia, o gazeta slovacá, care are, si-si implinesce in cel mai spureat tip chiamarea, de a incurca si mistifica pre betii slovaci, de a spriginii si glorifica pre cei slabi si rénegati, si a denunciá, barff, persecutá pre adeveratii natiunalisti. Acésta fóia se numesce „Krajan.“ Asié-dara ca e frumosa póma, frumos dar betilor slovaci acest „Krajan“ dela domni si patronii magiari? Asié au procopsit ei cu acésta draga de fóia, incat dóue milióné de suflete n'au adi nici un representante natiunale in dieta.

Asta e de ce me tem eu, *) de ce dic eu, ca — se ne ferim de a misti-

*) Ar fi pesimism, dle, daca am crede ca la Romani s'ar poté asié ceva candva. Red.

fiéa din adins séu din capriciu, — se ne lasam de a opune, contradice si contralucra din sistema séu ambitiune, — se ne lapedam de blasphematul de egoism, si se fim toti cu totii numai si numai a natiunei; éra in desbaterile si critiquele nostre se n'avem inantea ochilor, de cat chiar numai adevurul. Asié si numai asié vom inainta si vom prospera cu totii, in necadiul tuturor legiúnelor de dusimani si de intrige.

Cernauti in optobre 1866.

(*) Vin a rencepe impartasirile mele, pre cari in decursul domniei furiei asiatice, a holerii, fuscii constrins a le intrerumpe.

Astadi, dupa o departare de dóue luni mi vine in acest orasiu mai tot schimbat. Fetiile cele palite de nevoile fómetei de pana acum'a, le mai talnesc numai ici colé; secerisiul, de si medilocu, a sters macar incatva dorerea, care éra atat de espresa pe fati'a bietului popor. In acest intretimp s'a deschis si calca ferata, pre care o am dorit atat de mult. Siucratul masinci ni amintesce apropiarea si reportul nostru cu cele lalte parti civilizate ale imperiului. La aceste cugetari ne patrund totdeuna simtíeminte placute, caci acum'a civilizatiunea nu mai este legata de birocrati'a cea straina.

Asemene stramutare am aflat si intre luptatorii nostri cei bravi pentru nedependintia patriei. Certele cele scéi dintre romani si panslavi au incepat cu totul, si mai ales de cand au vedut romanii, ca chiar nici din partea ocarnuirii tierii nu se contradice cu seriozitate la basnele si mintiunile cele scornite cu tendintiositate. Romanii se facura mai mult contemplativi, void se véda, daca nu cumva prin acésta pasivitate ar folosi patriei mai mult. Si n'adever! prin asta procedere am castigat un avantaj forte mare, de óra ce am medlocit panslavilor nostri o ocaziune potrivita, de a se areta odata si pe fatia.

Tacerea nostra o au si privit domni'a-lor de un somn adane, si fara preget au si inceput a dispune asupra tierii cu un curagiu si cu o linisce atat de mare, in est, daca n'ar fi sciut nimenc ca Dlor sunt adeca numai sierbitorii ei, ar fi crediut, ca tier'a intréga e un bun privat a Dlorsale.

Cu tote aceste cugetul lor nu-i lasa a si vorbi conform faptelor intreprinse; ei tot mai continuara a-si siopti unele si altele, fiind póte si de credintia, ca totusi s'ar mai afla unii ori altii, cari i-ar intielege si póte i-ar aduce si la minte sanetosé. Noi am audit forte bine sioptetele acele, si le-am pastrat ca un amanet, cugétand ca va veni odata un timp potrivit de a le castigá un cerc mai mare de amici. Dlor inse nu voira se asepte, ca se li defigem noi potrivitatea timpului aceluia, ei se grabira senguri a aduce tote ideile dlorsale prin medlocirea unei foi oficiosa din „Mecca Panslavici“, anume „Golos“ la cunoscutia publica. Prin asta procedere ne-au desfacut de misiunea propagarii acelor principie, pe cari in alta fórma le profeséza si pe la noi pre demni invetiacoii ai dascalilor din „pragul“ si „vét'r'a“ panslavici.

Intr'adover! ar meritá a trece in meritul acelor principie profesate de o partida cunoscuta in amintitul Golos.

Noi ne subtragem astei ocupatiuni pre cat privesce si la noi Bucoveninii. Se vedem drept aceca ce voiesc domni de la „Neva“, ca apoi se ne chiarificam cu cesti de la „Nistru“, — in favórea caror'a fóia unui printiu muscalese si-radica graiul seu cu atata seriozitate.

Acel organ oficios din „Petersburg“ incepe cu un curs de politica aministrativa pentru imperiul Austriei, a caruia ideia principala e ca regimul se dee „rusneilor“ austrieni tote drepturile, ce le-ar poté póti numai accia, chiar si atunci, cand ar vatemá sfer'a de drept a altor popóre. La timplare inse, cand regimul n'ar poté ori n'ar voi se le dee cele cerute, atunci incepe a amerintia imperiul, dicend: „ca apoi nu va fi vin'a Muscalilor, cand vor rupe de la Austria partea rescriténa a Galitiei, Bucovina si partea Ungariei dintre Carpatii si Tisa.“ Acésta o vor face ei chiar numai pentru cuventul, de a scapa un popor „rusese“ de sub jugul unui regim carele apesa natiunalitatea, ce se mai sustine astadi numai prin zelosi'a clerului celui brav, cultivat in monastirea S. Giorgiu din Liov.“

La desfasurarea ideilor premergátore nu scim ce ar fi mai mult de amirat: incumetarea cea órba a unei politice siubrede, ori nescintia cea atat de simitória a imprejurarilor din tierile, pentru a caror'a inghitire a capetat colosul asiatic un apetit atat de neastimperat! Atat'a inse potém intielege si noi, ca diferintia dintre ambele parti o atat de mare, in cat potém marturisí cu drept cuvent: ca Austria stá atat de

FOISIORA.

Cateva reflexiuni.

la critic'a dlui A. Cosovanu a supra poesielor dlui I. Vulcanu.

Am cetit cu atentiune acésta critica facuta cu un studiu — d'in mai multe puncte de vedere — demn de laudat. M'am bucurat forte vedind ca nu s'a trecut „more patrio“ cu vederea si acest op, ca multe alte aparute pana acum'a la noi. —

Nu sciú din ce cauza, din lips'a criticilor apti, séu dóra din lips'a vointiei lor costa acea rea datina in literatur'a nostra, ca si putienele operate cari mai apar din cand in cand cu mult necadiu si sacrificie mari, sunt trecute cu vederea de ómenii competinti, séu cel putien nu sunt apretuite dupa cum ar pretinde ponderositate lor si interesul literariu.

Am vedut mai multe opuri aparend fara ca jurnalistic'a nostra se faca despre ele macar vre-o biéta amintire din gratia cel putien, éra la cele mai multe se sacréza (!) numai cateva sire ca de poména. — Apoi dieu, cand nici jurnalistic'a nu se interesédia de miscarile si evenimintele literarie, cum se potém asepta si protinde ca publicul roman se imbratisesce mai cu caldura fruptele ostenelelor facute de acci putieni, forte putieni literati, cari intr' adevér se sacrédia pentru interesul comun?! — Bietul literat roman, precum seim, nici cand si nici intr'un cas nu póte sperá vre-o recompensatiune materiala, el sció bine ca ostenelele sale in cel mai bun cas nu pot avé alt rezultat, decat a servi natiunei cu cateva cunune de flori, éra sie-si se-si caseige numai spini si amaretiiuni din tote partile.

In astfel de giurstarí apoi, ni-e santa detorintia, ca se mai usioram cat potém sarcinele acestor apostoli ai culturii natiunale, — se desceptam gustul estetic in publicul nostru,

pentru ca numai asié se va interesá acest'a de literatura si de cultura peste tot, — e de lipsa die, se se aréte frumsetiole, folosul, pretiul moral al unui op literariu, fara de care nu e in stare fie cine sé se intereseze de intentiunile si meritul autoriului; — acésta inse trebuie s'o faca barbati competinti, barbati cu esperintie si cunoscutie depline in lucrul despre carele e vorb'a.

Cumca am avé astfel de barbati competinti, nu se póte negá, inse domnielelor ocupati mai ales cu cestiunile dilei, cu politica si alte cause publice si familiare, de biéta literatura numai pre rar si-aduc a ninte, pe cand dieu fara de literatura, indiesert vom tot politisa si vom formulá pretensiunile natiunei, caci vom remané tot indereptul altor'a mai inaintati de cat noi, caci poporul nostru nu va avé destula precepere pentru de a ni le spriginii si apéra miele de bratie.

Din ast punct de vedere mai ales am dis ca e de laudat studiul desvoltat de d. Cosovanu in critic'a a supra poesielor susamintite. Inse critic'a domniei sale din unele cause — cum cred — destul de momentose, nu m'a multiamit, deci vedind ca nime nu reflectéza la principiele desvoltate de dsa, cari in genere pot fi, ba bueros conced ca si sunt forte drepte si bune, dar in special, a nime cu privintia la literatur'a nostra, dupa parerea mea — par ca sunt — pre fara tota cuviintia *) si privintia aplicate.

In presinte nu voiu se vorbese despre principiele estetice si cuvenit'a aplicare a lor mai pe larg, de cat me multumesc a face pe scurt cateva reflexiuni la cele disc de dsa.

Mai nainte de tote trebuie se spun ca d. critic nu a luat bine in consideratiune nici stadiul literaturci nostre, nici giurstarile in cari se afla literatii nostri, si respective poetii romani de d'incece de Carpati; — mai departe

*) Atat acest termín cat si altele de la vale reman neciuntat, ca se nu ni se imputa partialitate. Red.

ca fatia cu poesiele dlui I. Vulcanu a fost cevasi pre rigoros, caci dl critic si-face si pune inainte o mesura dupa placul seu adevérat nu fara destula logica si estetica, dar spre tota intemplarea cam cat se póte de estrema, — apoi ca sfinesul de Lerma din poveste, carele statea in cale cu un pat facut dupa placul seu si pre toti caletorii i culeá si i mesurá cu lungimea acelu pat, bietii caletorii firesce ca aveau de lucru si forte a rare ori scapau cu capul, caci daca erau mai mici decat patul, sfinesul ii intindea éra din contra, de erau mai lungi i ciuntá, astfel numai accia scapau in pace, cari din intemplare nu erau nici mai lungi nici mai scurti de cat patul; apoi tot cam asié a patit'o si d. Vulcanu cu d. Cosovanu. — Acésta si-a desvoltat principiele sale, si numai decat a cautat se strimtoréca si se intinda bietele poesii in acea mesura a domniei sale. — Din acésta procedura apoi firesce ca n'a potut urná alt'a, de cat ca bietele poesii fusera maltratate si suioite pana li-a esit sufletul, de acéa apoi sfinesul nostru dupa marea sa osténcia a trebuit se dica ca acele poesii nu sunt poesii, ei versificatiuni primitive, fara de spirit.

Éca sentintia dlui A. Cosovanu: „Literatur'a romana — dice — n'a castigat prin publicatiunea opului cu un poet bun maimult, caci unele din poesiele acestea de abié se'nnalitia pana la mediocritate; éra altele sunt de tot primitive si slabutie.“

Apoi me rog, éca acestea sunt slabutie si primitive, de ce nu le judeca ca pre nisce incercari primitive, in cari se caute ca óre incepatoriul tener are ceva talent? — Poté — va face ceva bune servitíe literaturci? si — ce scop voiesce el se ajunga? Ér afland cel putien cateva schintéie de talent si óre-cari lieuriri de poesia, mai luand apoi in consideratiune si scopul nobil al tenerului incepatoriului la prim'a sa pasire pe acésta cariera frumosa, se-l fi salutat, se-l fi indreptat si indemnát cu caldura amicabile, éra nu se-l inspaimanteze si pre un

astfel de versificatoriu primitiv (?) — precum dice dsa — se nu-l puna in comparatiune cu cei mai mari poeti (!) ai nostri, caci asta numai atunci avea cuvent s'o faca, daca d. I. Vulcanu si-ar fi esprimat pretensiunea de a se asemená cu cei mai mari. — Si óre in tota colectiunea acestor poesii intr' adevér nu s'a potut afla nimio de laudat, de aredicat, ei numai erori si éra erori?! — Si daca nu s'a aflat nici o schintéua de talent poetic, cu ce consecintia s'a dis totusi la finea criticeii, ca acest autor primitiv: „— ar fi in stare se produca poesii bune, caci talentat are!“ — Despre acest talent inse d. criticatoriu in lung'a sa critica nu face nici o amintire. —

Se vedem inse si unele erori din cele ce le-a aflat d. criticatoriu.

Inainte de tote face imputatiuni tuturor poetilor mai teneri de din coce de Carpati, caci folosesc cuventul: „Lele,“ in loc de amanta, copila, mandrutia si dice ca acest cuvent insemnéza o fiintia, carea nici de cat nu merita numirea frumosa de amanta, ci o biéta fiintia depravata, necasta. — Puneti cenusia pe cap si di seto ierte Ddieu pentru acésta insultare dle criticatoriu! — Cuventul „Lele“ se intrebuintédia in cantecele populare in intielesul cel mai curat si daca nu ai audit inca, éca urmatóricile versuri din doine natiunale:

Dragu-mi e de lelea nalta,
O lolitia, lelisióra,
De-ai fi buna, bunisióra,
Tu ti-ai face pat a fara,
Eu m'asiu face vent de véra
Deschide-mi usi'a mei lele,
Ca-ti aduc la gát margele,
Si'n cositia floricele
Fruandia verde, lemn uscat,
Iérta lele c'am fost bét

Si asié mai departe asiú poté insirá sute si sute de casuri din doine natiunale, din cari fie cine se póte convinge ca poetii amintiti neci de cat nu au meritat imputatiunea facuta de d.

inalt in cultura, in cat abia mai pote obserba pre Rusia din presemnele cele negurose ale unui inceput futuriu.

Dara se vedem daca si in cat avura cuvent fostii ospeti ai nostri din tiara, „rutenii“, a se plange in contra mosinenilor tierii? Era daca nu avura nici un cuvent, atunci se vedem in ce felu de report se afla ideile artichiuului din „Golos“ cu nisuintele plangatorilor atinsi?

Spre acest scop vom arunca o priviro a supra tuturor referintelor patriei, si vom cerceta fara preocupatiune, de se va pote afla unde-va un nod, care li-ar amari ospetilor — si compatriotilor — nostri pusetiunea lor din tiara intr' atata, incat sefie nevoiti, a si cautat un protectoriu pe la tiermii „Nevei“?

Fiind in tot imperiul birocrati'a, de care se potienese mai toti plangatorii, voim se intram mai antaiu in birourile locutientii tierii, si se intrebam pe fie-care cine e? Afara de doi romani in concept — se 'ntielege aflatori pe trept'a cea mai de jos a scarii birocratice — si alti vr'o doi lamanducere — adeca la preseris, aflam cu esceptiunea cator-va nemti mai numai slavi, si anume partea cea mai mare poloni, apoi cehi si in fine si ruteni. Treced la judecatorie aflam pre un consiliariu si pre un ascultant — trept'a cea mai de jos din concept — si pre unul, era de va fi mult trei romani la manducere, cele lalte posturi sunt asemene ocupate de slavi in partea cea mai mare, si de nemti in partea cea mai mica.

Ce e drept, aice am avut inca pre trei romani, cari ocupau posturi mai nalte, inse pre acestia i-a facut se pauseze chiar atunci, dupa ce s'a rentors in patria spre a-i tinde in ajutori cunoscintele si esperiintele castigate cu multe sudori prin alte tieri ale imperiului. Venind la preturile din tiara, aflam ca confratii nostri panslavi au mai putin argument de a se plange, fiind ca pe la cele 15 preture nu aflam nici un pretor roman. Avuram si aice pre unul, dara cu acest'a ni-a mers, ca si cu cei lalti amplotiati de la judecatori'a tierii. Inse pe cand aicea s'a asediat in repaus nevolnic, fara de a audf argumentul, ni se spune: ca pre acest'a la plangerea unor gidovise-l fi coborit din onorea unui pretor pentru cuventul: ca ar fi dietat unor gidovi depravati „nisoc bote“, era altor'a, pentru ca s'a ferit de militia, inrolarea neconditiunata. Asia dara mai avem un adjunct, vr'o trei actuari si cu greu peste cinci scriitori.

Asia dara atat la guvern si la judecato-

ria, cat si la preture nu se afla mai mult de cat numai vr'o 25 amplotiati romani.

Drept aceea deced pe fie-care dirigatori — locutientia, judecatoria si cele 15 preture — abio cate doi romani, pe cand slavii ocupa mai tote posturile din tiara.

Se trecem la invetiament. Aice aflam in capul trebilor pre un slavist renumit, care, pe cat am putut intielege din lucratiunea sa cea neobosita, s'a nevoit forte mult a introduce pe calea aministrativa catredre pentru slavi, chiar si acolo, unde venia in contradicere cu reptul mosinenilor.

In privinti'a invetiamentului am pote sierbi cu o multime mare de esemple; inse de asta data fie-ne iertat a ne margini la o privire repede peste gimnasiul din Sucova si scol'a reala din Cernauti.

La amendoue scolele, de si infintiate din fundul relegiunariu roman, abia ni-a incuviintiat o supraveghiare muta; aici inspeptoriul nostru nu pote se aiba nici o inriurinta a supra invetiamentului. Pana acum'a — dupa cum am audit — s'a facut din partea inspeptorilor nostri numai nisee remustratiuni in contra bajorurii studintilor romani din partea unor profesori straini. Dara si de acest'a — dupa cum suna secretul public — voiesce diriginti'a invetiamentului se ne usiureze.

In privinti'a consistoriului nu putem se ne esprimem, de ora-ce inca n'avuram ocaziune a vedea ceva din lucratiunea noilor consiliari bisericesci. Cu tote acestea tot mai vedem in jurul episcopului pre domnul Schönbach, care, de si nu e slav dupa nascere si crescere, totusi se areta slavilor pre favoritoriu, dupa cum demustra infintiarea postului de cuventatoriu slav laatedral'a romana, si asiediarca postului de rector seminariu, postul de catechet la scol'a reala din Cernauti cu slavi dechiarati pe fatia.

Acest'a e starea lucrului la noi; judece acum'a fie-cine, daca in medilocul astor imprejurari va pote afla cineva macar ceva, ce i-ar pare favoritoriu de romani, si respingatoriu de slavi!

Incredintiez-se fie-cine din aceste insirate fara de tendintiositate, daca slavii nostri vor pote afla cuvent de rectificare pentru pasiul, ce l'a facut prin medilocirea foii din Petersburg? *)

*) Presupunem ca s'a intemplat fora scirea lor, deci asceptam se dea de mintiuna pre „Golos“, si altele multe ce aparura de atunci in coci. Red.

critisatoriu, — dar fiind ca dsa mai dice si aceea ca poetii mari ai nostri nu intrebuinteaza acest cuvent neconvinsios (?), fie-mi iertat a-i dice ca forte se amagesce, aici ca se nu pre amply aceste pretiune colone, e destul a amintf numai urmatorea hora de la V. Alexandri, despre carele inca a fost dis ca nu intrebuinteaza cuventul „lele.“ — Poftim, asculta de A. Cosovanu!

„Lelilio de la Munteni,
Lelilio, lelilio fa!
Treci colea la Moldoveni,
Lelilio, lelilio fa!“ etc.

La cele ce dice mai departe despre poetii romani din Austria, cumca acestia ar fi numai imitatorii fericitului A. Muresianu, am a reflectat, ca acest'a asertiune nu e ndoa, a dis'osta si Revist'a Romana din Bucuresti inca in anul 1860 si atunci pote ca mai avea ore care temciu, de atunci inse multa apa a trecut si pe Dimbovitia, si abunasema eriticii din Bucuresti acum'a vor fi de alta opiniune. Daca numai a cetit cu atentiune poesiele dlui Marienescu, Densusianu, Bumbacu, Draga, Popciu si ale dlui I. Vulcanu mai ales din anii mai din urma, s'a potut convinge, ca acestia toti s'au nisuit a lua o direptiune mai convinsiosa, mai independinte de influinti'a colegilor sei, s'au nisuit a da operatelor lor un caracter propriu ore care, cu tote ca nu s'au rupt, nu s'au indepartat de catra tonul fundamental ce trebuie se l' observeze fie care poet nativ. Si intr'adever daca cetim operatele acestor juni poeti, trebuie se observam in fiecarele ceva caracteristic, ceva original, si acest'a e chiar dovéd'a cea mai eclatanta, ca au talent cerese, talent de poeti. Si daca nu-mi va crede d. A. Cosovanu, se aiba bunetate se cetesca autorii amintiti in comperatiune cu A. Muresianu si va trebui se recunoesca ca altul e Muresianu, altul era e poetul Bumbacu, si de acel'a toti diferese luand diroptiunea lor propria. Poftim, faceti o astfel de comperatiune si veti vedea ca un astfel de studiu, e studiu ade-

verat, din care vi poteti scoate principie sanetose, principie cari sunt si vor remane pu-rum adeverate, neamagitoare, aici aceste vor fi principie de adeverat gust estetic.

Conced eu aceea, ca poetii nostri sunt departe inderetul celor din Romania'a libera, inse de aceea se nu negam talentul celor de aici, — ci se cautam, causele adeverate de ce nu pot escelat aceste talinte intr'alt chip frumoase? Si ce cautam causele innapoiarei lor acolo, unde intr'adever sunt — in giurstarile nefavoritore cari ne apesa, ne asuprese si ne impedece in desvoltarea poterilor spirituale; — numai avend acest'a consideratiune, ni vom pote esplicat de ce din poporul nostru cel atat de poetic, nu s'a potut aredicat mai multi poeti, cari se pota emula cu elasicii natiunilor mai favorite de sorte, mai libere, mai inaintate in cultura.

Dar se fim cevasi mai mult drepti si mai putien preocupati si — de secur vom afla si in aceste giurstarti triste cateva poesie, cari ar face ondre si celor mai culte natiuni. — Chiar si la poetii cei teneri de aici gasim cateva margaritarie pretiose, cari ar pote infrumsetia si coron'a superbilor natiuni mai mari. — Lacerimioarele dlui Densusanu aparute in Mus'a Romana inca sunt astfel de margaritarie frumoase si pretiose, — nici un moment nu me indoiesc ca aceste traduse bine in ori ce limba culta s'ar cetf tot cu acecasi placere cu care se cetese si operele poetilor mai renumiti, si noue aceste ni sunt cu atat'a mai pretiose, cu cat scim si ne putem mandri ca sunt creatiunile unui roman, carele sciindu-se folosf de momintele mai ferice a invins greutatile si nefavorurile ce amortiesc chiar si cel mai stralucit talent. — Asiu mai pote areta mai multe poesie de acestea inse astadata grabese se-mi gat reflexiunile.

Trobuic se conced si aceea, ca in poesiele dlui I. Vulcanu sunt si erori, cum nu? aici cine pote face ceva perfect — daca e om?! Dar d. critisatoriu — paremi-se ca a mers pre de-

Nu ne putem retine de a nu le aduce a minte de timpii cei de curund trecuti, cand dlor, prin medilocirea panslavorilor austrieni, descalecara in Bucovina, slavisand tot poporul nostru dintre Nistru si Prut, in cat astadi ca suvenire a remas numai cartile bisericesci in limb'a romana. Cu dorere cautam pe cart'a Bucovini: Lintiesci, Barbesci, Stanesci, Parau Negru etc., ca nu le mai aflam, fiind ca astadi nu se mai numese asi, si in locul lor aflam Lenchintii, Barbintii, Stanintii, Ciornei, Potoc etc. etc. Au nu ni-ati sters si suvenirea din inimele bravei nobilimi a lui Stefan cel mare? Au nu sunt astadi Cocca, Ripta, Fratian, Vlad, Balosiescu, Barbu, Malaiu, Prodan etc. etc. pusi in fruntea slavilor, luptandu-se cu taria romana in contra cunfratilor sei?

Pote se plang slavii nostri, aici li-am crescut in institutele nostre romane si cu stipindie din fundul nostru religiunariu o inteligintia, cari astadi se bucura de un avantigiul mai mare, decum noi romanii?

Nimic din tote acestea n'au potut se li dee cuvent, de a merge atat de departe dupa un protectoriu.

Indemnul dsale e cu totul altul. Noi l'am sciut degia din 1848, din 1850, 1861 si cu chiaritate deplina ne-am incredintiat si din amintitul „Golos.“

Acum'a intielegem pe deplin, ce insemneza la DV'otra anesarea Bucovinei de Galiti'a.

Ni e pre eliaru nisuinti'a DV., aici intre fras'a DV. si parol'a pronunziata de regimul muscalesc prin jurnalul oficios, aflam o consonantia ore care va. Drept aceea credem ca si inaltul regim va apretiu' dupa merit dorinti'a DV. si va lucrati mai vertos intr'acolo, ca euventul Majestii Sale se remana sant, dupa cum am crediut si credem ca este, si nu ne indoim defel ca nu va fi!

Protocolul

din 10/22 octovre 1866.

cece s'a luat in Temisi'ora naintea conferintiei private conchiamata in intielesul conferintiei preliminare din 4/16 sept. a. c. spre statoirica pasiurilor facendi pentru infintiarea unui „Alumneu“ romanesce si public proieptat de dl. prof. gim. Giorgiu Craciunescu.

De fatia au fost:

Dintre preotime: Rss. dnii Meletie Dregits protopopul Temisi'orei si Alesandu Ioano-

viciu protopopul Jebelului, mai de parte rev. dni preoti Grigoriu Jivanu din Opatitia, Nicolau Bolocan din Seulea, Josif Secosanu, Mihaiu Jurma din St. Mihaiu, Giorgiu Popoviciu din Stamora rom. Solomon Loichitia din Jebeliu, Antoniu Jurma din Janova, Pavelu Labasanu din St. Andrasi, Vasilie Ribarovits din Bencecul rom. — Dintremireni: dnii Petru Cermena capit. cet. Tem., Athanasiu Ratiu, Stefan Adam, Giorgiu Ardelean advocati, Juon Nedeleu vice fiscal cott., Giorgiu Craciunescu profes. gimn., Moise Mosescu not. comun., Jon Jovitia proprietariu derealitati din Jadani, Vasilie Brasovanu docinte din Stamora rom., Petru Popoviciu docinte din suburb. Maierul vechiu, Giorgiu Cobilas proprietariu de realitati din Sacosulu turcesc, Pavel Jurma, Athanasiu Alecsi, Josif Jurma din St. Mihaiu si Petru Lupulovu director scolaru emerit.

1. Reverendis. dn Meletie Dregits propune intr'o vorbire scurta scopul adunarei si importanti'a infintiarei unui Alumneu romanesce pentru in florirea si cultura natiunei romane.

Cuventiunea acest'a se primesce cu „se traesca“ de catra adunare.

2. D. Athanasiu Ratiu propune, ca adunarea se se constitue si se se alaga un preside si un notari ad hoc.

Unanim se alege revds. dn Meletie Dregits de preside si dn Giorgiu Ardelean de notariu ad hoc.

3. Dl preside dechiaru adunarea de deschisa si citece statutele Alumneului protestant din Nagy-Körös, care prin dl. director gimn. Josef Deak de acolo i s'a trimis, fiind inse aceste nepotrivite pentru impregiurari si mediloele nostre, Reverenti'a sa a elaborat alt proiect de statute pentru „Alumneul“ infintiand, pre care-l citecesc si-l substerne adunarei.

D. A. Ratiu propune ca adunarea se alaga un comitet, care se ice la seri'osa si speciala desbatare proiectul substernt si preste un temp de 4 septemane se se conchiamu a adunare generala la care se se ceta si asistarea unui comisariu reg. si in presinti'a acestui-a se substerne comitetul ales proiectul de sus si de densul modificat adunarei generale spre desbatare, care aplicandu-se se se substerne prin dl. comisariu la in. locutientia spre intarire; proiectul de fatia inse se se tiparesca pre spesele sale si se se imparta membrilor comitetului alegend, in fine multiamesce dlui preside pentru elaborarea proiectului presinte.

parte in censurarea si condamnarea acestor'a, si multe le-a amintit ca erori mari, cari sunt numai mize, seu sunt chiar erori numai de d. critisatoriu cunoscutu ca atari. Apoi cu astfel de critica — se intielege, ca nu se ajunge scopul dorit, adeca de a inveti pre cel ce a gresit, aici atunci fiind in multe nedrept nu se prind nici cele drepte. Asie e firea omenesca.

Spre esemplu fie-mi iertat a aminti numai cateva casuri.

Vorbind despre cascatuere seu hiaturi, dice d. critic ca acelea se respotiesc cu multimea in poesiele dlui Vulcanu „din sir in sir, din strofa in strofa“, — apoi eu cea deschil cartea si din intemplare (pe ondre-die!) fara se oant inadins — aflu poesia intitulata: „Balul mascat.“ — Se vedem dara acele cascatuere „din sir in sir, din strofa in strofa.“

„Musie'a sonora suna,
Cum se cade 'n carnaval,
Omieni cu voia buna
Si mascati se due la bal.
Numai cu roman a casa,
Nu me due la bal mascat;
Caci de bal nu mult mi pasa,
Eu mascati ved ne'ncetat . . .
Tota lumea-e bal mascat.“

Eca dara dle, ca in tota strofa nu aflu nici o cascatuere, dta inse par'ca le-ai cautat inadins pentru ca se poti dice ca . . . „nu cugeta poetii nostri la acestea mai nainte de ce se apuca de facut versuri.“

Da, dle, sunt si in acosta carte cascatuere, inse nu atate, cate ar cugeta omul cetind numai critica d'tale, sunt si ael ca si la toti poetii nostri, aici daca inadins nu bago omul de sema, nu scapa de cle, astfel ni e limb'a, ce se facem?!

Seu dora la poetii mari ai nostri nu aflam cascatuere? Se vedem. Uita cum canta Bolintineanu:

Inse Domn'a s'ora langa ea veghicia.
Si cu dulci cuvinte o imbarbat'za.

Dar eca si pre marce Boliacu, de loc in poesia d'antata „La mus'a mea“:

Canta o musa, cauta o mus'a mea crestina,
Pe antichristii, pe impii, pe omul . . .
Si tota armoni'a se-ti fie egalitatea . . .

Cred ca vor fi destule si atate cascatuere, aici numai ce vom incepe cu totii a casea.

Apoi ce so atinge de limb'a autoriului, inca pre putien ni spune d. critic, aici a ahat cate doue trei cuvinte neindatinat inca in limb'a de comun, si apoi a eritisa pentru acest'a condemand fara erutare inca nu e drept si cu atat'a mai ales nu a avut drept critical nostru, aici poetul nu e filolog, lui i sta in libera voia a alege cuvintele cele mai placute si dupa parerea sa mai acomodate pentru espresuni frumoase; neologismele nici mie nu-mi sunt placute si chiar in serierile populare le condamn si le voiu mai condamna neincetat, inse in serierile destinate cetitorilor mai culti, trebuie se le concedem si numai in sintassa se nu pre suferim strainisme. Dice un poet modern: elipa seu moment, placere seu voluptate, fidelu seu erediti'osa, iubit seu amat . . . e grigea poetului, e gustul lui. Se lasam filologi'a si de acel in colo — filologilor!

Atata asta data, alta data pote mai multe despre aceste obiecte interesante din mai multe puncte de vedere.

Incheiu cu acea observatiune ca critica dlui A. Cosovanu a fost pre unilateralu, a fost ca din adins spre descuragiarea tenerilor nostri poeti dar anume a dlui I. Vulcanu plasmuita, si intr'atata n'o tien, nu pot s'o tien cu cale, desi d'alta parte precum am atins si la inceput, sciu stim si apretiu' studiul domniei sale si cu cea mai sincera placera lu salut pre D. Cosovanu la acest pasiu prim pe acest'a frumoasa dar spinosa cariera.

Julian Grozescu.

D. J. Jovitia reflectă, că nu e de lipsa o adunare generală spre desbaterea statutelor, ci acésta se se concorda comitetului, care se si esopereze intarirea Alumnului din partea guvernului

D. G. Ardelean e in contra asistării unui comisariu la adunarea generală si dice, pana nu va fi Alumnul public si intarit, nu e de lipsa un comisariu, căci si acū ne am adunat fara comisariu,

D. P. Cermena si dl. preside sunt pentru comisariu, d. S. Adam in contra

Majoritatea: decide in sensul dlui A. Ratiu si alege un comitet de 16 membri din urmatorii dnii: ca preside pre revds. dn Meletie Dregits, ca vice-preside pre dl. Atanasiu Ratiu, ca membri: pre revds. dn Alexandru Ioanoviciu pre dnii Petru Cermena, Stefan Adam, Jon Nedeleu, Giorgiu Craciunescu, Giorgiu Ardelean, Jon Jovitia, Antoniu Jurma, Giorgiu Popovits, Pavel Labasanu, Vasilie Ribarovits, Giorgiu Cobilasiu, Moise Mosescu, Petru Popovits, cari se iee la desbatere speciale proiectul substernut si in 4 septemane se se conchiame o adunare generală din intieliginti'a si preotimea din Banat, cerendu-se la adunarea acea si asistarea unui comisariu regesc, in presinti'a caruia se se desbata statutele si se se substerna din adunare inaltului guvern spre intarire.

4. Comuna Jadani trimite prin dl. notariu Moise Mosescu 50 fl. v. a. pentru alumnul infiantand, — asemenea si dl. paroc Vasilie Ribarovits donéza 10 fl.

Se primesce cu expresiune de multiamita si urari de „se traéca,“ éra banii se predau in sémi'a cassarului d. G. Craciunescu.

5. D. cassariu G. Craciunescu citeste lista oblatelor si reportéza că sum'a totală incursa pana acū dimpreuna cu ajutoriul de astadi este in bani gata 227 fl. v. a. éra in cereale 27 3/4 metiu de grau, si cere indrumare ce se se facea cu grau.

Se ie spre sciintia placuta si se esprime multiamita publica on. contribuiatori, éra listele se alatura la protocolul acésta sub %; in privinti'agraulise decide, ca se se vinda in pretiul curinte si banii se se puna in cass'a de pestrare din Temisóra casă pana acū.

6. G. Ardelean face provocare catra on. adunare, ca dens'a se decide, daca ajutórele incurse pana acum'a se se imparte inca est an, séu in anul venitoriu pre cand va fi si cass'a alumnului mai marisóra si aprobarea va fi ajuns.

D. Craciunescu inse dice, că se afla mai multi tineri eminiinti in lipsa mare, cari fara ajutoriu sunt siliti a parasí scóla si róga ca se se imparta inca in anul acésta ajutórele incurse pana acū.

D. Cermena dice, fiind că banii acestia asiá sunt meriti pentru ajutóre, de ce se asteptam noi? apoi „bis dat qui cito dat“ dice latinul.

Se decide cu majoritate, ca cu inceputul anului scolastic 1866/7, care se incepe cu 1 noemvre se se dec la 4 tineri ajutóre, cari vor fi eminiinti si cu portare buna si vor cercetá gimnasiul de aici.

7. Dl. docinte Petru Popoviciu din suburb. Maierul vechiu oferóza a tiné 4 tineri pre fiecare pentru o remunerare de 8 fl. v. a. pre luna, dandu-le vipt intreg, locuinta, incaldire si spelatura.

Ofortul acésta se primesce de catra adunare si se decide ca in 24/5 noemvre a. c. comitetul adunat in diu'a acésta spre desbaterea statutelor se si decide todata impartirea ajutórelor de sus la 4 tineri cu talente eminiinte si moravuri bune de la gimnasiul de aici.

8. G. Adam face propunerea ca tóte lucrările adunării si a comitetului se se publice in foile nóstre.

Se primesce propunerea acésta unanim si se decide, ca tóte lucrările adunării ad hoc, a comitetului, listele oblatelor, dispunerile despre banii incursi si in a cui folos sau intrebuintat se se publice in diurnalele nóstre.

Cu acésta s'a incheiat siedinti'a adunării ad hoc pre la 5 óre séra si s'a subscris protocolul. — Datul ca mai sus

Meletie Dregits m. p. preside ad hoc.

Georgiu Ardelean m. p. notariu ad hoc.

Romania.

Din Bucuresti: 7 opt. v. primim urmatóre corespondinti'a: „Certe sgomotóse se petrec in colegiele Bucurestilor pentru alegerea deputatilor la camera viitóre, parti'a conservatorilor se lupta pe mórté si viéti'a cu parti'a liberalilor ca se rapóscă majoritatea din manile acestor'a si se lucre dupa placul lor. Spre tóta intemplanca in camera viitóre voni vedé petrecendu-se lucruri de mare importantia pentru venitoriul terei, rodul acestei lupte nu seiu daca va fi bun séu reu pentru tíera, destul că el trebuie pazit se nu cada in manile voitorilor do reu . . . Peste putien se va face lumina, vom intielege cum stám si in catro mergem. — Viéstieri'a nóstra e góla, amploiatii de patru luni ascépta se-si capete lefele, si decumva directorul finantielor Winterhalter care s'a trimis la Paris pentru a face imprumut de 50 mil. de lei, nu va reesi in acésta afacere, apoi tíera va suferi mult, mai ales funtiunarii si tóta masin'a statului.“

Sciri din Romania nu spun inca nemica despre plecarea Domnitoriului, cu tóte că din Constantinopole se telegrafo inca mercuri ca Carol a sosit acolo, a descalcacat in palatiul imperatése la Ap'a dulce, de loc dupa sosire a fost primit de Sultanul in audientia si i s'a inmanuat actul de recunóscere. — Aseptam sciri mai detaiate, pana atunci primim tóte cu reserva, căci recunóscerea s'a publicat pre de multe ori.

Economia.

Zustavna in Bucovina in 22 opt. 1866.

Cetii adeseori repoturi despre secerisul a. cestuia; acésta me indémna si pre mine se apuc péna spre asemenca scop, dara dorere, că eu nu pot referá imbucuratoriul, precum vedui in alte parti, ci numai intristatoriul. In tienuitul nostru papusioiul este ramul principale al cerealelor, el nutresee, imbraca si mantuiesce poporatiunea de detorii, éra cand lipsese el, apoi tóte cele amintite s'au nemicit, greutatile si apesările poporului crese si se fac nesuferibile.

Saltau inimile locuitorilor din tinutul nostru, cand elemintele altcum cam favoritóre cerealelor i facea se spereze, că papusioiul in anul acésta li va usiorá sarcin'a cea grea, ce o pórtă cu fómete acum de mai multi ani, dara ce se vedi, de odata li se nemici acésta sperantie. Dupa cum disei mai sus, timpul i fu cam favoritoriu, se nascera inse, nu seiu den ce, niste vermuleti mici si negri in papusioiu, si lu nemicia pana la radechini; agronomii nostri stau in ganduri si sunt pre ingrigiti de viéti'a lor, căci ei nu numai că nu vor avé se vinda, dara nici de mancare uu li va ajunge: ingrigirea lor pre di ee merge devine tot mai mare, pentru că, catra acésta fatalitate, se mai insocece si acéa că esportul papusioiului din Romania in Austria acolo este oprit. —

Detoriele ce poporul in anii trecuti le facu din caus'a fómetei trebuie se se platésca in catva: regimul cere dare si chiar si restantiele din acci ani, in cat ómenii se ved siliti a vinda mult putin cat au, si asiá tienuitul nostru ascépta plin de intristare un al patruje un de fómete si nevoi! Ddieu ne ajute se scapam si de acésta.

Oradea-Mare, 23 optovre c. n. 1866.

Astadi in piatiul nostru de septemana trecera bucatele cu pretiurile urmatóre: sinicul de grau curat frumos din jurul Oradii-mari 10 fl. v. a., grau mestecat 7 si 8 fl. v. a.; secar'a 6 fl. 30 cr. v. a. cucurudiul 6 fl. 40 cr. v. a.; ordiul 4 fl. ovesiul 3 fl. 20 cr. v. a.; sinicul de pisat (malai maruntiel) 11 fl. v. a. de fasole 12 fl. v. a. sinicul de linte 10 fl. v. a. crómpe avem frumóse cu pretiuri moderate. Curechiul de prin jurul Oradii fiind că e putin si mic in capatini, 100 cu 6 fl. v. a., cari ni lu aduc de la Clusiu fiind că e mare si formos se vendú 100 cu 14 fl. v. a. si trecu in piatiul nostru, in cat nu fu de ajuns pentru toti cari voia se cumpare. Bóla de vite a incetat, térgul de vite se tine in locul indatinat in orasiu.

Vitele cu lapte au pretiu fórté bun, parechea de boi de lucru de la 80 fl. v. a. pana la 120 fl. v. a. porci mersarvi de un an 20 fl. v. parechea, cei grasi de 1/2 an cu 90 si 100 fl. v. a. parechea, o pareche de oi de junghiat cu 7 fl. v. a., caii sunt cam eftini, din

causa că sunt de vendut cu dob'a de cei ostasiesci; cu 30 fl. v. a. cumperi cal bun si lu poti prindo si la calesa. — 1 £ de carne de vita 16 cr. v. a., 1 £ de carne de porc 24 cr. v. a. 1 £ de carne de óie 10 cr. v. a. — Tempul e bine recoros, vesmintele sunt scumpe, bani putinci, nu i capeti nici pe cameta maro.

Agricola.

VARIETATI.

== *Demonstratiune.* Din Roma se serie: La productiunea operei „Lucretia Borgia“, politi'a luase pasul „lagun'a fatala nu e pururo inchisa pentru popóre“, si-l inlocuise cu nisee cuvinte fora de colóre. Artistul Vecchi, venind la acest pas, avu parte de flucturaturé, cu cari nu incetara amicii Venetiei pana nu rosti testul original. A dóu'a di politi'a lu pedepsi pre artist la 50 de scudi (bani italiani de argint, un scudo face cam 2 fl. 24 cr. v. a.) dar inca in acea di artistul primi prim un om necunoscut mulet'a (glóbia) in sum'a intréga 50 scudi, trimisi de la „comitetul national“ (o corporatiune secreta a celor ce vreu uniune la Itali'a.)

== *Afaceri militare.* Diariul „Bohemia“ ni spune, dupa informatiuni demne de credintia, că in urmarea conventiunei militare incheiate intre Prusi'a si Sasoni'a, Austri'a va trebui se-si inmultésca trupele in cetatile si garnisónele de la marginile Sasoniei, inmultind chiar si locurile de garnisóne. Acésta despusetiune se motiveza cu aceea, că pana acum'a regatul Sasoniei despartia ambele state mari Austri'a si Prusi'a, éra de acum'a nu va mai fi asié căci Sasoni'a nu numai e ocupata in parte de trupe prusesci, ci Prusi'a are si comand'a suprema peste armata sasona.

== *Proverbie uu si Chinesii* ca tóte natiunile, dar cu mai mult sarcasm. Daca cineva se falesee si se lauda, l'asémna cu „chitioranul (erciogul) care a cadui in cumpena si se mesura insusi.“ Daca cineva esageréza: „cel strimb de spate, face pe strimbul.“ Cel ce spende fora mesura, e „rache'ta ce crumpe deodata.“ Care face bine strainilor si-si uita de familia: „punc latern'a (lamp'a) in ruda, se se véda de departe, dar siesi nu-i lumineza.“

== *Esposetiunea de Paris* in anul venitoriu, va avé — precum presupun foile francesci — in fie care di cate 100,000 de cercetatori.

== *Telegraful atlantic*, ce léga Europa de America, caseiga la fie care di cate 900—1000 puncti de sterling. (Un pund de sterling face cam 10 fl. 50 cr. v. a. futia cu banii nostri de chartie, valórea nu e stabila.) Actiunarii acestei ntreprinderi se multiamesc.

== *Telegrame forfecate.* Mai deunadi cand insciintiasé un telegram din Bucuresti că toti consilii poterilor straine au gratulat in mod oficiale Domnitoriului Carol I la seirea despre recunóscere din partea Sultanului, afora de consulul Rusiei care n'a gratulat de fel, — acest telegram lu produsera si diurnalele prusesci, dar cu stergerea soirei despre consulul Rusiei, — acū cele lalte foi caropene se'ntréba că óre de ce trecera Prusii cu vederea portarea consulului rusesé?

== *Judecata bine motivata.* Langa Londra, proprietariul unor fenatie cere pentru pascul cailar cu códe lungi 3 sterlingi, a celor cu códe scurte 2 sterlingi. Intrebat despre causa, respunse că cei cu códe lungi se apera lesne de musce si pot pasce mult, éra cei cu códe scurte sunt necagiti neincetat si nu pot pasce cat ceaia lalti.

== *Demintire.* Afirma deunadi un diariu nemtiese că dintre tóte felicitarile ce le-a primit regele Italiei cu ocasiunea incheiarii tratatului de pace, mai mult l'a imbucurat felicitarea matusiei sale Maria Ana sóti'a Imperatului Ferdinand I. — Acésta se deminte acum'a din isvor autentic, dar ca simpla presupunere remane caracteristica la relatiunile curtilor.

== „SI.“ Un tiroles dintre venatorii vulturari ai resbelului trecut, avu de lucru la Verona, tocm'a pre cand se potrecea votarea. Ajungend la un amic, lu rogá se nu ésa din casa fora de siedul'a SI pre pelaria, căci se póte intemplá si i se vateme ceea ce are in pelaria. Sledula cu NO se intielege că neci érá consult a portá, dar neci se capetá. Pusé tirolesul siedul'a SI, dar ca se-si salveze convingerea, o intórse facend din ea IS. — Dupa ce scapá catra susa, cine póte se spuna bucuri'a lui, că cu cata istetime a sciut se insiele pre toti italianii?

== *Invingatoriul.* Foile prusesci intóna de nou că meritul principale al invingerilor compete generalului Moltke, care a facut planul si a direa operatiunile. In 3 iuliu stand pre déful de la Chlum si vedind fumul tunúrilor prusesci, sciú de loc se insciintieze regelul: „Majestate, batali'a e cascigata,“ — dupa pauza scurta, adause: „Majestate, speditiunea e cascigata.“

== *Corespondinti'a* primesce „Deb.“ din Blasiu despre visi'a eppului Fogarassy la Esc. Sa metropolitul Sterca-Siuluti. Ce e curios că amintese că l'a primit tot in Blasiu si Esc. Sa metropolitul Siaguna cu capitulul grecesc. Corespondintele recunóscé si innaltia primirea cea de tot buna de care avura parte la Esc. Sa P. metropolit Ales. conte Sterca-Siuluti.

== „Sunt séu nu folositori Onreii principatelor romane?“, de Panteliu Popassu. Acésta brosiura, scrisa cu multa cunoescintia de lucru, a aparut acum'a la Bucuresti in editiunea a dóu'a. De aci se póte vedé cum se intereseza Romanii de acésta cestiune, pentru arginti'a ei.

== „Dacia romana“ dariu politic, comercial literariu si religios — aparú la Bucuresti nr. 1 in 7 opt. v. in format de 5 colóne, redactori principali: R. Scriban si Demetriu N. Preda. Esie mercuri si domineca. Abonamentul pre un an 20 fl. in Austri'a. In nr. venit, despre credul politic, si pana atunci salutám aparerea si-i dorim prosperare!

== *In cursa de lup* se prinse un venatoriu din Tirol, care umbilase la venat prin padure. Neferecitul trebui se asepté mai multe óre pana cand tipetul lui stabatu la urechile unui caletoriu, care cu ajutoriul altor'a abié lu potú eliberá.

Viena, 27 optobre. Burs'a de séra de la 26 l. c. Imprumutele de stat cu 5%, 54.60, — 54.75. Obleg. desarcinarii do pament ung. 67.75, — 68.75. transilv. 62.50, 63.50; Ban. temes. 67.—, 68.—; bucovin. 64.—, — 65.—, Galbenul 6.—, — 6.10.; Napoleondori 10.27— 10.28; Imperiali rusesci 10.55, 10.60; Argintul 127.—, 127.50.

Concurse.

In Protopresviteratul Beliului, din comitatul Biharii, urmatórele statiuni invetiatorosci au devenit vacante, si anume:

1. Beél, cu care statiune e legat un salariu anual 40 fl. v. a., 12 si 1/2 cubule de bucate, 4 maji de fen, 16 holde de pament, 8 orgii de lemne, cortel liber cu gradina.

2. Hagymás, cu care e legat un salariu de 69 fl. v. 22 cubule de bucate, 15 maji fen, 8 orgii de lemne, cortel liber cu gradina.

Doritori de a ocupá aceste statiuni sunt avisati recursurile lor trebuintios instruate si adresate catra Ven. consistoriu diecesan aradan in restimp de 4 septemane de la antaia publicare a concursului, a le transpune la subscrisul in T. Karand.

Carand, 23 opt. 186 6.

Iosifu Marchisiu, (1—2) Distr. protop. si inspector s. colar.

Concurs.

la postul de invetiatoriu in clas'a I a pruncilor din scóla elementara din opidul Lipova. Salariul incopciat cu acésta statiune este 262 fl. 50 cr. v. a. 30 meti de grau, 14 orgii de lemne si cortel liber.

Doritori de a ocupá acésta statiune sunt avisati recursele lor trebuintios instruate si adresate catra ven. consistoriu diecesan aradan in restimp de 4 septemane de la antaia publicare a concursului a le transpune la subscrisul in Lipova.

(3—3) Ioanne Tieranu, Distr. protop. si inspector scol.

Pensiunat

pentru fete.

(Stadt, Rothenthurmstrasse Nr. 24.)

Catarina Gabriel,

decorata cu medalia pentru sporiul ei, primesce domnisióre sub ingrigirea ei, provediendu-le cu tóte cele de lipsa.